

Otevřený dopis historiků a badatelů předsedovi vlády České republiky Petru Fialovi

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.
předseda vlády České republiky

O historické nutnosti čelit agresi a zlu rozhodným způsobem ab ovo, tedy od úplného počátku

Vážený pane předsedo vlády,

skončil krátký sen nového tisíciletí, že v 21. století bude Evropa bez válek.

Byl to sen o nedotknutelnosti evropských hranic a mezinárodní stabilitě, založený zejména na víře v myšlenku, že obchodní spolupráce mezi zeměmi může v novém miléniu přinést Evropě vytoužený mír, oproti 20. století, které britský historik Niall Ferguson charakterizoval jako „smrtonosné století“ a český filosof Jan Patočka jako „století války“.

Pro mnohé Evropany byl rozpad Sovětského svazu na jednotlivé republiky roku 1991 reálnou nadějí, že jeho občané mohou do nového tisíciletí vykročit bez obav z pravidelných expanzí ze strany Ruska.

Jako historici a badatelé jsme dlouhodobě kriticky poukazovali na to, jak se v reakci na tuto ztrátu nejen územního impéria začíná postupně probouzet nejdříve intelektuální a akademický revizionismus, kdy jeho postsovětské představitelé například tvrdili, že sovětský systém netrpěl progresivní stagnací a rozkladem, ale mohl přežít mnohem delší dobu, protože lidé si ho nespojovali se státem, ale s každodenním „normálním životem“. Tento typ revizionismu se stal populárním i v mnoha českých akademických a badatelských institucích.

Následně se zformoval i politický revizionismus, jehož součástí se v Rusku staly nejen legislativní restrikce omezující svobodné zkoumání sovětské historie, kdy ruské elity začaly v souvislosti s Rezolucí Evropského parlamentu v roce 2019 otevřeně hájit například pakt Molotov-Ribbentrop nebo se ohrazovaly proti rozhodnutí českého parlamentu zařadit mezi památné dny 21. srpen coby výročí sovětské invaze. V roce 2018 někteří z nás veřejně vystoupili proti česko-ruskému diskusnímu fóru, které jsme považovali za mystifikaci a manipulaci, protože se nesmělo hovořit o Krymu nebo Ukrajině. V roce 2022 nejvyšší soud v Rusku rozhodl o zrušení všech poboček mezinárodní humanitární organizace Memorial, která připomíná politické represe v Sovětském svazu a vystupuje na obranu lidských práv. Historický revizionismus se stal také součástí hybridní války.

Dnes čelí Evropa a její demokraticky smýšlející občané poslední formě tohoto revizionismu – imperiálně válečnému revizionismu, jehož doktrína byla oficiálně představena 24. února 2022 v projevu prezidenta Vladimira Putina, který v něm v souvislosti s invazí na Ukrajinu zpochybnil nejen historickou a politickou existenci této země, ale i dalších postsovětských republik.

Z historie je známo, že teprve když nastane velká dějinná událost, je možno rozlišit, zdali se nacházíme v situaci, kde se odehrává její charakteristické opakování, nebo nikoliv.

Prezident Vladimir Putin vznáší územní revizionistické nároky a přitom používá zavedený modus operandi jako historicky nechvalně známí imperiální vůdci ve smrtonosném 20. století.

Na základě historického poznání velkých dějinných událostí, které mají charakter opakování, si uvědomujeme, že ruské sukcesivní agresi je nutno čelit ab ovo, tedy od úplného počátku rozhodným způsobem, dříve než dosáhne historicky kataklyzmatického celoevropského, nebo dokonce globálního rozměru.

Obracíme se na Vás v této vážné mezinárodní situaci a naléhavě žádáme, aby Vaše vláda vyzvala členské státy NATO, ať urychleně zváží možnost, jak ukrajinskou stranu podpořit na bojišti například dodávkou vyspělých zbraňových systémů, protože slabost a ustupování zlu v nejrůznějších formách appeasementu se v dějinách osudově nevyplácí.

V Praze 25. února 2022

PhDr. Petr Blažek, Ph.D., historik, Ústav pro studium totalitních režimů

doc. PhDr. Petr Hlaváček, Ph.D., historik a filosof, FF UK a Filosofický ústav AV ČR

PhDr. Jan Kalous, Ph.D., historik, ředitel Muzea paměti XX. století

Doc. PhDr. Ladislav Kudrna, Ph.D., historik, Ústav pro studium totalitních režimů

Mgr. Petr Placák, historik, Ústav pro studium totalitních režimů

Mgr. Peter Rendek, výkonný ředitel Platformy evropské paměti a svědomí

Radek Schovánek, badatel, Muzeum paměti XX. století

Mgr. Martin Slávik, předseda Dozornej rady Ústavu paměti národa

Bc. František Stárek Čuñas, badatel, Ústav pro studium totalitních režimů

Doc. PhDr. Vít Smetana, Ph.D., historik, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR

Mgr. David Svoboda, MA, Ph.D., historik, Muzeum paměti XX. století

Miroslav Vodrážka, badatel, Centrum pro dokumentaci totalitních režimů